Врз основа на член 184 точка и) и л), а во врска со член 116 став 1 од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 95/2005, 25/2007, 07/2008, 57/2010, 135/2011, 13/2013, 188/2013, 43/2014, 15/2015, 154/2015, 192/2015, 23/2016 и 83/2018 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 31/2020 и 288/2021) и врз основа на член 7 став 4 од Законот за инвестициски фондови (Службен весник на Република Македонија“ бр. 12/09, 67/10, 24/11, 188/13, 145/15 и 23/16 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 31/20, 150/21 и 288/21), Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија, на својата седница одржана на ден 07.11.2023 година ги усвои следните

СТАНДАРДИ

за наплатување на надоместоци и провизии

Поаѓајќи од премисата дека субјектите на кои се однесуваат овие стандарди, интересите на своите клиенти треба да ги ставаат пред своите, треба да работат правично, чесно и професионално, во согласност со најдобрите интереси на клиентите и треба да се грижат за нивна рамноправност, Комисијата за хартии од вредност ги одреди следниве стандарди:

1. Секој надомест, односно провизија за извршена услуга во Тарифникот мора да е нумерички (во апсолутен износ или процент), јасно, целосно и споредливо прикажан.

2. Намалување на одреден надомест за поединечен клиент, надвор од предвидените со Тарифникот, може да се изврши под точно определени и јавно обелоденети околности во Тарифникот, а врз основа на соодветна одлука од надлежен орган на субјектот

3. За секоја услуга за која субјектот има добиено дозвола за работа, мора да има предвидено тарифна ставка, односно соодветна провизија во Тарифникот.

4. Ниту еден надомест, односно провизија за извршените услуги не смее да изнесува 0 денари или да поттикнува нелојална конкуренција.

Në bazë të nenit 184 pika gj) dhe j), ndërsa në lidhje me nenin 116 paragrafi 1 i Ligjit për Letrat me Vlerë (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 95/2005, 25/2007, 07/2008, 57/2010, 135/2011, 13/2013, 188/2013, 43/2014, 15/2015, 154/2015, 192/2015, 23/2016 dhe 83/2018 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr.31/2020 dhe 288/2021) dhe në bazë të nenit 7 paragrafi 4 i Ligjit për Fondet Investuese (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” nr. 12/09, 67/10, 24/11, 188/13, 145/15 и 23/16 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut“ nr. 31/20, 150/21 dhe 288/21), Komisioni i Letrave me Vlerë i Republikës së Maqedonisë së Veriut në seancën e vet të mbajtur më datë 07.11.2023 i miratoi këto

STANDARDE

për arkëtimin e kompensimeve dhe komisioneve

Duke u nisur nga premisa se subjektet të cilëve u referohen këto standarde, interesat e klientëve të tyre duhet t’i vendosin përpara interesave të veta, duhet të punojnë në mënyrë të drejtë, të ndershme dhe profesionale, në përputhje me interesat më të mira të klientëve dhe duhet të kujdesen për barazinë e tyre, Komisioni i Letrave me Vlerë i caktoi standardet në vijim:

1. Çdo kompensim, respektivisht komision për shërbimin e kryer në Tariforen duhet të jetë numerik (në shumë absolute ose përqindje), i paraqitur në mënyrë të qartë, të plotë dhe kompararative.

2. Zvogëlimi i një kompensimi të caktuar për klient individual, përtej atyre të parashikuara me Tariforen, mund të kryhet nën rrethana saktë të përcaktuara dhe publikisht të shpalosura në Tariforen, në bazë të një vendimi përkatës nga organi kompetent i subjektit.

3. Për çdo shërbim për të cilin subjekti ka fituar leje për punë, duhet të ketë të paraparë artikull tarifor, respektivisht komision përkatës në Tariforen.

4. Asnjë kompensim, respektivisht komision për shërbimet e kryera nuk mund të jetë 0 denarë ose të nxit konkurrencë jolojale.

5. Надоместоците и провизиите кои се наплатуваат мора да бидат сразмерни, односно соодветни и недискриминаторски за иста категорија на клиенти.

6. Тарифникот се објавува на интернет страната на субјектот и е јавно достапен за сите инвеститори во просториите на субјектот.

7. Описот на тарифните ставки во Тарифникот мора да биде јасен и недвосмислен, на начин разбирлив за просечен инвеститор, односно да биде едноставен за читање и лесен за разбирање.

Овие стандарди се однесуваат на следниве субјекти:

- брокерски куќи,
- банки со дозвола за работа со хартии од вредност,
- друштва за инвестиционо советување и
- друштва за управување со отворени и затворени инвестициски фондови при вршењето на работи на управување со средства за сметка на индивидуален клиент - сопственик на портфолио и работи на инвестиционо советување на клиенти во согласност со закон.

Се препорачува наведените субјекти да ги уредат своите Тарифници согласно овие стандарди заклучно со 31.12.2023 година.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

Согласно член 184 од Законот за хартии од вредност, функции на Комисијата за хартии од вредност се да одредува стандарди на конкуренција меѓу учесниците на пазарот на хартии од вредност и да се грижи за законит, чесен и транспарентен пазар на хартии од вредност.

5. Kompensimet dhe komisionet të cilat arkëtohen duhet të jenë proporcionale, respektivisht përkatëse dhe jodiskriminuese për të njëjtën kategori të klientëve.

6. Tariforja publikohet në faqen e internetit të subjektit dhe është publikisht i aksesueshëm për të gjithë investitorët në hapësirat e subjektit.

7. Përshkrimi i artikujve tarifor në Tariforen duhet të jetë i qartë dhe i njëtrajtshëm, në mënyrë të kuptueshme për një investitor mesatar, respektivisht të jetë i thjeshtë për lexim dhe lehtësisht i kuptueshëm.

Këto standarde u referohen subjekteve në vijim:

- Shtëpive të brokerimit,
- Bankave me leje për punë me letra me vlerë,
- Shoqërive për këshillim për investime dhe
- Shoqërive Administruese të Fondeve të Hapura dhe të Mbyllura të Investimeve gjatë kryerjes së punëve të menaxhimit me asetet për llogari të një klienti individual – pronar i portofolit dhe punëve të këshillimit për investime klientëve, në përputhje me ligj.

Rekomandohet që subjektet e lartpërmendura t'i rregullojnë Tariforet e tyre në përputhje me këto standarde përfundimisht me datë 31.12.2023.

ARSYETIM

Në përputhje me nenin 184 të Ligjit për Letrat me Vlerë, funksione të Komisionit të Letrave me Vlerë janë përcaktimi i standardeve të konkurrencës ndërmjet pjesëmarrësve në tregun e letrave me vlerë dhe kujdesi për një treg ligjor, të ndershëm dhe transparent të letrave me vlerë.

Истовремено, согласно член 116 став 1 од Законот за хартии од вредност, брокерската куќа, односно банката со дозвола за работа со хартии од вредност е должна да изврши објавување на услугите и Тарифникот, односно, во сите простории каде што работи со клиенти да овозможи увид во општите услови за работење и во Тарифникот на услугите со хартиите од вредност.

Имајќи предвид дека при спроведена анализа на постојните тарифници на субјектите под надзор на Комисијата за хартии од вредност беше констатирано дека некои од нив не наплатуваат одредени надоместоци и провизии за услугите за кои имаат добиено дозвола, па оттаму самите тарифници не се меѓусебно лесно споредливи, дека за одредени клиенти се наплатуваат надоместоци, односно провизии кои не се јасно утврдени во тарифникот,се јави потребата од донесување на стандади кои ќе ја опфатат оваа проблематика.

Истовремено, и согласно член 7 став (4) од Законот за инвестициски фондови, за работите на управување со средства за сметка на индивидуален клиент кои друштвото за управување ги врши врз основа на договор со индивидуалниот клиент, кој меѓу другото содржи и одредби за висината на надоместокот за вршењето на работи на управување со средствата за сметка на индивидуалниот клиент и начин на пресметување на истиот.

Со овие стандарди Комисијата за хартии од вредност очекува да се обезбеди поголема заштита на интересите на клиентите преку имплементирање на стандардите во Тарифниците на наведените субјекти.

Овие стандарди ќе се објават на интернет страната на Комисијата за хартии од вредност.

Njëkohësisht, në përputhje me nenin 116 paragrafi 1 i Ligjit për Letrat me Vlerë, Shtëpia e brokerimit, respektivisht Banka me leje për punë me letra me vlerë ka për obligim që të kryejë publikim të shërbimeve dhe Tarifores, respektivisht në të gjitha hapësirat ku punon me klientë të mundësojë pikëqasje në kushtet e përgjithshme për punë dhe në Tariforen e shërbimeve me letrat me vlerë.

Duke pasur parasysh se gjatë analizës së zbatuar ndaj Tariforeve ekzistuese të subjekteve nën mbikëqyrje të Komisionit të Letrave me Vlerë u konstatua se disa prej tyre nuk arkëtojnë kompensime dhe komisione të caktuara për shërbimet për të cilat kanë fituar leje, dhe nga aty vet Tariforet ndërmjet veti nuk janë lehtë komparative, se për klientë të caktuar arkëtohen kompensime, respektivisht komisione të cilat nuk janë qartë të përcaktuara në Tariforen, u paraqit nevoja për sjelljen e standardeve të cilat do e përfshijnë këtë problematikë.

Njëkohësisht, dhe në përputhje me nenin 7 paragrafi (4) i Ligjit për Fondet Investuese, për punët e menaxhimit me asete për llogari të një klienti individual të cilat Shoqëria Administruese i kryen në bazë të kontratës me klientin individual, e cila ndër të tjera përmban edhe dispozita për lartësinë e kompensimit për kryerjen e punëve të menaxhimit me asetet për llogari të klientit individual dhe mënyrës së përllogaritjes së të njëjtit.

Me këto standarde, Komisioni i Letrave me Vlerë pret që të sigurojë mbrojtje më të madhe të interesave të klientëve përmes implementimit të standardeve në Tariforet e subjekteve në fjalë.

Këto standarde do të publikohen në faqen e internetit të Komisionit të Letrave me Vlerë.

Број/ Nr. 08-600/1
Скопје/Shkup, 08.11.2023

Комисија за хартии од вредност на Република Северна Македонија
Komisioni i Letrave me Vlerë i Republikës së Maqedonisë së Veriut
Претседател/Kryetar
Mr.Sc. Nora Aliti

Nora Aliti Digitally signed by Nora Aliti
Date: 2023.11.08 15:08:05 +01'00'

KHV na RSM Digitally signed by KHV na RSM
Date: 2023.11.08 15:08:18 +01'00'